

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. став 1. тачка 13. Устава Републике Србије, према којем Република Србија уређује и обезбеђује режим и безбедности у свим врстама саобраћаја.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Република Србија је 4. децембра 2015. године усвојила Закон о радном времену посаде возила у друмском превозу и тахографима („Сл. гласник РС“, бр. 96/15) с циљем унапређења безбедности саобраћаја на путевима као и безбедности и здравља посаде возила која управља возилима највеће дозвољене масе преко 3,5 тона и аутобусима.

С обзиром на то да је од усвајања Закона прошло скоро три године, као и да су од стране надзорних органа и осталих субјеката у ланцу примене Закона уочене одређене недоречености које отежавају адекватну примену Закона било је неопходно започети са изменама и допунама појединих важећих чланова Закона како би се уочене неправилности отклониле. Такође, уочен је низ неконзистентности и недоследности које не утичу на суштину решења али отежавају или онемогућавају примену Закона, а тиме и постизање ефеката.

Овим Законом прави се правни амбијент за надоградњу постојећег система дигиталних тахографа, односно ствара се правни основ Агенцији за безбедност саобраћаја, као телу овлашћеном за издавање картица за тахографе, за издавање картице за тахографе друге генерације.

Имајући у виду да су радионице за тахографе битна карика у систему тахографа, овим Законом се поопштравају услови за рад радионица за тахографе. Такође, додатно се прописује могућност радионицама за тахографе да врше послове радионице за дигиталне тахографе друге генерације – СМАРТ тахографе. Поред тога, увођење нове обавезе увозницима тахографа и његових делова, пре стављања на тржиште, требало би да има за резултат сузбијање црног тржишта и сиве економије на пољу тахографа.

Такође, овим законом органима аутономне покрајине поверавају се послови инспекцијског надзора над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона што ће допринети ефикаснијем вршењу инспекцијског надзора на путу, инспекцијског надзора у просторијама предузећа и у радионицама за тахографе.

Овим Законом мењају се казнене одредбе што је последица даљег усаглашавања националних прописа са прописима ЕУ. Задржан је претходно успостављен систем сразмерних прекршајних санкција који подразумева четири категорије прекршаја према тежини: најозбиљнији, врло озбиљни, озбиљни и мање озбиљни прекршаји али је поопштрена казнена политика. За све прекршаје правних лица и предузртника (превозника) предвиђена је фиксна новчана казна уместо казне у распону. Само је за најтеже прекршаје физичких лица - возача, прописана новчана казна у распону и казнени поени. Поопштрена је казнена политика односно фиксни износи новчаних казни су повећани.

Усвајањем овог закона додатно ће се повећати усаглашеност законодавног система Републике Србије са правом Европске уније, односно овај закон биће додатно усклађен и са Уредбом (ЕУ) бр. 165/2014 Европског парламента и Савета односно са Спроведбеном уредбом Комисије (ЕУ) 2016/799 од 18 Марта 2016 о примени Уредбе (ЕУ) бр. 165/2014 Европског парламента и Савета која поставља услове за конструкцију, тестирање, уградњу, коришћење и поправку тахографа и њихових као и Директивом 2006/22/ЕЗ о минималним условима за спровођење Уредбе о социјалном законодавству које се односи на активности друмског превоза односно њеном допуном - Регулатива Комисије (ЕУ) 2016/403 која допуњава Регулативу (ЕЦ) 1071/2009 Европског Парламента и Савета која се односи на класификацију озбиљних прекршаја према правилима Уније, који могу довести до губитка добре репутације друмског превозника, и која мења Анекс III директиве 2006/22/ЕЦ Европског Парламента и Савета.

Усвајањем овог закона биће детаљније и јасније уређена поједина питања и институти и разјашњене поједине одредбе које су за последицу имале разна тумачења приликом примене.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта Закона о изменама и допунама Закона о радном времену посаде возила у друмском превозу и тахографима прецизније су дефинисани изузеци од примене појединих одредби Закона. Наиме, овим Законом наведени друмски превози се ослобађају само од одредби чланова 4-12. Укида се ослобађање од примене за возила највеће дозвољене масе до 7,5 тона која обављају превоз за сопствене потребе. Такође, овим чланом се укида ослобађање од обавезе уградње и поседовања тахографа за поједине врсте возила већ се прописује његово обавезно коришћење и приликом обављања превоза који су овим чланом изузети од појединих одредаба Закона ради унапређења безбедности саобраћаја на путевима јер тахограф омогућава бележење основних параметара кретања односно коришћења возила (брзина, пређени пут, време управљања возилом).

Чланом 2. Нацрта измењене и допуњене су дефиниције које се сматрају неопходним за доследнију примену Закона: возило које не спада у област примене овог закона, „Smart“ тахограф, тахографске картице прве и друге генерације, монтажа, одобрење типа, активности возача, некомерцијални превоз и друмски превоз. Такође, поједине дефиниције су допуњене из разлога даље усаглашености прописа са новим тј. измењеним прописима ЕУ.

Члановима 3 - 6. Нацрта извршене су измене и допуне у смислу појашњења већ досада дефинисаних и примењиваних решења. Чланом 6. брисан је став 3. члана 10. Закона који се односи на одговорност превозника за сваки прекршај који почини посада возила, изузев у случајевима на које није могао утицати јер је та материја прописана Законом о прекршајима („Сл. гласник РС“, бр. 65/13, 13/16 и 96/16-УС). Наиме, члановима 27-30. Закона о прекршајима прописана је одговорност правног лица, предузетника и одговорног лица у правном лицу, а члановима 43. и 44. овог закона прописана је и могућност ублажавања или ослобађања од одговорности наведених лица.

Чланом 7. ставови 1. и 2. из члана 13. су пребачени у члан 14. имајући у виду да се овај члан прописује само одобрење типа тахографа, дела тахографа, тахографских листића и тахографских картица. Такође, уведена је и обавеза произвођачима тахографа,

овлашћеним представницима произвођача у Републици Србији или увознику да податке о производима (тахографима и деловима тахографа) које испоручује на тржиште Републике Србије, доставе Агенцији за безбедност саобраћаја. На тај начин ће се онемогућити употреба производа без порекла односно повећава се поузданост рада тахографа а самим тим унапређује се квалитет и сигурност система тахографа.

Чланом 8. Нацрта је дефинисана обавеза поседовања само једног тахографа, који мора бити одобреног типа. У случају накнадне уградње тахографа, то се мора обавити у радионици за тахографе која има одговарајућу дозволу.

Чланом 9. Нацрта прописан је продужетак обавезе чувања преузетих података са тахографа и картица возача, тахографских листића и исписа, са досадашњих годину дана на две године ради усаглашавања са роком за чување евиденција о радном времену члана посаде возила из члана 4. Закона.

Чланом 10. Нацрта прописује се могућност коришћења неважеће картице возача у одређеним случајевима, као и могућност вађења тахографског листића или картице возача из тахографа и у другим случајевима прописаним овим законом (у случају из члана 16. став 9 и за аналогне и дигиталне тахографе, а из члана 8. став 12. и члана 12. за аналогне тахографе).

Чланом 11. Нацрта ставом 1. додатно се појашњава када и који ручни уноси или штампани исписи се прилажу приликом надзора на путу.

Такође, ставом 2. уводи се обавеза возачу да достави превознику носаче података првог наредног радног дана након 29 календарских дана, односно по повратку у седиште превозника, док се ставом 3. уводи обавеза возачу да достави превознику податке са своје картице, односно да му омогући преузимање података са картице возача најкасније у року од 28 календарских дана од претходног преузимања. Овим се елиминише појава која је била присутна у досадашњој примени закона да возач, из неког разлога не доставља своју картицу или податке са картице превознику код кога је запослен.

Чланом 12. Нацрта проширена ја надлежност Агенције за безбедност саобраћаја да поред меморијских картица за дигиталне тахографе издаје и тахографске картице друге генерације, што представља усаглашавање са регулативом ЕУ.

Чланом 13. измењени су поједини услови за произвођача меморијских картица. Додатни услов за произвођача је да има седиште у Републици Србији дуже од 10 година. Наиме, АЕТР Споразумом предвиђени су високи безбедносни критеријуми за заштиту података који се уписују на меморију картице тахографа, те је ризично очекивати од новооснованог правног лица, које нема пређашње искуство, да тај посао на адекватан начин изнесе. Напомиње се, да је избор произвођача картица изузетно осетљив поступак, јер се поверавају послови који захтевају поуздан рад у континуитету, и било каква кашњења у производњи меморијских картица има директан утицај на транспортну привреду кроз онемогућавање коришћења возила опремљеним дигиталним тахографима.

Чланом 14. Нацрта измењен је услов да произвођач мора да има уговор о сарадњи са неким ко је имао искуства у успостављању система. Наиме тај услов је прописан приликом успостављања система дигиталних тахографа јер је у том тренутку Република Србија била у кашњењу у односу на рокове предвиђене АЕТР споразумом те је пређашње искуство било неопходно зарад што краћег периода изградње система. Обзиром да је систем изграђен пре 6 година, сматра се да постоји довољно искуства да се овај услов изостави.

Чланом 15. Нацрта дефинише се да Служба Владе надлежна за систем електронске управе обавља послове техничке подршке приликом успостављања и вођења приступа

заједничкој мрежи (приступа „TESTA“ мрежи и TACHOnet систему за размену порука), као и да спроводи мере заштите и обезбеђивања сигурности и безбедности података који се прослеђују и размењују путем заједничке мреже. Наиме, Уредбом (ЕУ) бр. 165/2014 прописана је обавеза држава чланица да електронским путем размењују податке како би се осигурала јединственост издатих картица возача. Како би олакшала размену електронских податка о картицама возача између држава чланица, Европска Комисија је успоставила заједничку мрежу, систем за размену порука TACHOnet, који омогућава државама чланицама да од других држава чланица затраже информације о издавању картица возача, као и о њиховом статусу. Приступ систему за размену порука TACHOnet, односно TACHOnet централном чворишту могућ је коришћењем сигурне мреже коју државе чланице ЕУ користе за размену података између надлежних државних органа и институција – „TESTA“ мреже.

Чланом 16. Нацрта дата је могућност радионицама да поред послова са аналогним и дигиталним тахографима могу обављати и послове са СМАРТ тахографима.

Чланом 17. Нацрта за обављање послова на СМАРТ тахографима радионице морају имати уговор са неким од произвођача СМАРТ тахографа, с обзиром на комплексност рада и потребна посебна знања, односно поштовање процедура у раду коју је произвођач развио. У складу са наведеним, прописана је и обавеза да техничари буду обучени баш од стране произвођача СМАРТ тахографа. Избрисана је тачка 9) која прописује обавезу поседовања огласне табле имајући у виду да се у условима за објект радионице предвиђа и поседовање и садржај огласне табле.

Такође, измењен је став 6. члана 33. Закона тако да сада радионица за тахографе привремено престаје са радом ако престане да испуњава неки од услова а не ако престане да испуњава све услове као што је до сада било прописано. Рок за обавештавање Агенције за безбедност саобраћаја о неиспуњавању неког од услова је са једног продужен на три радна дана.

Чланом 18. Нацрта појашњени су основи за привремено и трајно одузимање дозволе радионицама. Дозвола ће се трајно одузети радионици у случају да јој је у року од пет година најмање два пута привремено одузета дозвола и на сопствени захтев.

Чланом 19. Нацрта прописује се краћи рок за обавештавање Агенције о промени одговорног лица, руководиоца радионице или техничара са 15 на седам дана а рок за обавештавање о привременом престанку са радом радионице се продужава са једног на три радна дана. Такође, овим чланом укида се обавеза радионици да чува преузете податке са тахографа у периоду од две године, јер се та обавеза преноси на превозника којем заправо и требају подаци.

Чланом 20. Нацрта проширени су услови и одговорности руководиоца радионице.

Члан 21. Нацрта прописује додатне услове за продужење лиценце техничара којим се предвиђа обавеза да је у периоду од последњих пет година присуствовао на четири семинара унапређења знања као и да му у последњих годину дана није одузимана лиценца. Такође, повећава се број семинара унапређења знања за техничара у радионици са два на четири. Овим чланом дата је могућност да техничар може присуствовати и семинару који не организује и спроводи Агенција за безбедност саобраћаја, али на наставни план тог семинара Агенција за безбедност саобраћаја мора дати сагласност.

Чланом 22. Нацрта промењени су услови за суспензију лиценце техничара. Уместо досадашњег услова да ће се лиценца одузети уколико је лиценца била суспендована у трајању дужем од годину дана, услов се мења тако да ће дозвола бити одузета уколико

постоје најмање две суспензије без обзира на њихово трајање, али у временском року од 5 година.

Чланом 23. Нацрта додатно се прецизира ко спроводи надзор и поступак стручног надзора. Дата је могућност да Агенција за безбедност саобраћаја обавља стручни надзор у сарадњи са републичким инспектором за друмски саобраћај, с тим да је у случају откривања неправилности републички инспектор надлежан за покретање прекршајног поступка.

Чланом 24. Нацрта поверава се аутономној покрајини вршење послова инспекцијског надзора над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона.

Чланом 25. прописана је измена закона у погледу да надзорни органи своје годишње извештаје о спроведеном надзору достављају министартсву надлежном за послове саобраћаја а не Агенцији за безбедност саобраћаја како је то до сада било прописано.

Чланом 26. Нацрта проширују се овлашћења надзорних органа и то да се може возило упутити на контролни преглед уколико се посумња да у возилу постоји уређај или направа за манипулацију, као и да се овај уређај или направа могу одузети. Такође, проширено је овлашћење надзорном орган искључивања возача из саобраћаја ако није започео прописани дневни или недељни одмор.

Чланом 27. Нацрта предвиђа се да приликом стручног надзора Агенција за безбедност саобраћаја проверава и да ли радионица обавља послове за СМАРТ тахографе на прописан начин. Такође, истим чланом је прописана и обавеза запосленим у радионици за тахографе да омогуће несметано вршење стручног надзора од стране Агенције за безбедност саобраћаја.

Члановима 28-35. Нацрта врши се даље усаглашавање казних одредбе са Директивом 2006/22/ЕЗ односно њеним допунама Директивом 4/2009 и Директивом 5/2009 као и делом Регулative 403/2016, односно оним делом који се односи на социјално законодавство. За све врсте прекршаја превозника предвиђена је казна у фиксном односу, односно укида се судско одлучивање, чиме се убрзава и поједностављује санкционисање прекршаја. Код прекршаја које начини возач прописана је казна у распону и остаје судско одлучивање само у случају најозбиљнијих прекршаја како би се задржала заштитна мера казних поена која се сматра добром мером за одвраћање возача од чињења прекршаја. Казнени поени су повећани са 2 на 4. Такође, кориговани су износи казни у фиксном износу имајући у виду да су у међувремену усвојене измене и допуне Закона о прекршајима којима су поштрене највише казне у фиксном износу. Овим нацртом висина новчаних казни за правно лице, предузетника и возача су у односу 3:2:1.

Члановима 36-39. Нацрта врши се усклађивање казних мера за радионице за тахографе са материјалним одредбама Нацрта.

Чланом 40. Нацрта продужен је рок за још пет година након чега ће надзор у просторијама превозника искључиво вршити министарство надлежно за послове саобраћаја.

Чланом 41. Нацрта прописана је прелазна одредба којом се даје рок од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона за уградњу тахографа у возила која су важећим законом била ослобођена обавезе поседовања и уградње тахографа а која ступањем на снагу овог закона имају обавезу уградње тахографа.

Такође, прописује се обавеза да ће се лиценце техничара које су издате до дана ступања на снагу овог закона обновити под условом да је техничар у претходних пет година од предаје захтева присуствовао на најмање два семинара унапређења знања за техничара.

Чланом 42. Нацрта прописано је ступање на снагу овог закона и то осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

За спровођење Нацрта овог закона није потребно обезбедити новчана средства.